

9.10.2020

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: **Kuulemistilaisuus varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 ja 8 §:n muuttamisesta**

Viite: Kirje VN/20764/2020

OAJ pitää tärkeänä, että suunnitelmallisesti vahvistetaan lasten osallistumista laadukkaaseen pedagogiseen varhaiskasvatukseen. OAJ:n tavoitteena on, että pidemmällä aikavälillä ikäluokka kerrallaan edetään kohti maksutonta osapäiväistä päiväkotien varhaiskasvatusta kolme vuotta täyttäneille lapsille. Näin lisätään koulutuksellista tasa-arvoa ja varhaiskasvatus kytkeytyy entistä vahvemmin sivistyksellisiin perusoikeuksiin.

OAJ priorisoi työllisyyden edistämiskeinona perhevapaaudistusta. Maksualennus vie pohjaa kuntien palkanmaksukyvyttä tilanteessa, jossa mm. varhaiskasvatuksen opettajia on lomautusten kohteena. Perheiltä perittäviä maksuja, varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmää, lasten osallistumisen edistämistä ja lasten hoidon tukijärjestelmiä tulisi tarkastella kokonaisuutena, niin että taataan lapsen oikeus pedagogiseen varhaiskasvatukseen siten, että järjestelmä huomioi samalla lasten vanhempien työllistymisen.

Maksualennus arvion mukaan lisäisi varhaiskasvatukseen osallistumista 4700 lapsella vuoteen 2024 mennessä. OAJ pitää tärkeänä, että esitetyn maksualennuksen kustannukset kompensoidaan kattavasti kunnille, ja siinä otetaan huomioon myös varhaiskasvatukseen osallistumisen lisääntyminen. Kuntien pitää voida vastata mahdollisesti lisääntyvään kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään laadukkaasti ja ennakoida opettajien ja muun henkilöstön sekä tilojen tarve.

Varhaiskasvatus on lapsen oikeus, ja lasten pääsyä laadukkaaseen pedagogiseen varhaiskasvatukseen tulee edistää. CHILDCARE-kyselytutkimukseen (2019) mukaan neljävuotiaansa kotona pitävistä vanhemmista vajaa puolet koki, ettei varhaiskasvatuksen laatu vastannut heidän toiveitaan.

Keskeisin laadun tae varhaiskasvatuksessa on riittävä ja korkeasti koulutettu henkilöstö. OAJ korostaa, että varhaiskasvatuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen erityisopettajien yliopistokoulutuksen riittävyys tulee varmistaa ja lisätä koulutuksen aloitusmääriä huomioiden niin mahdollisen maksualennuksen, kaksivuotisen esiopetuksen kuin lapsen tuen mallin kehittämisen edellyttämä opettajatarve. Opettajankoulutusmäärien pitkäjänteisessä lisäyksessä tulee ottaa huomioon myös vuonna 2030 voimaan tuleva päiväkotien henkilöstörakenteen tuova opettajatarve.

9.10.2020

Osallistumisen lisäämiseksi tulisi arvioida myös lapsiryhmien kokoon vaikuttavia säännöksiä. Maksujen alenemisen yksi positiivinen seuraus voi olla, että tunti-perusteisen laskutuksen tuottama problematiikka vähenee, ja lapset voivat osallistua varhaiskasvatukseen riittävästi ja toiminta-ajan kannalta tarkoituksenmukaisesti. Tämä tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä osallisuutta vertaisryhmässä. Ryhmän pysyvyys antaa opettajalle mahdollisuuden suunnitelmalliseen tavoitteelliseen työhön ja parantaa toiminnan laatua.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Heljä Misukka
koulutusjohtaja

Auli Setälä
erityisasiantuntija